

Boekverslag Nederlands **Nooit meer slapen door Willem Frederik Hermans**

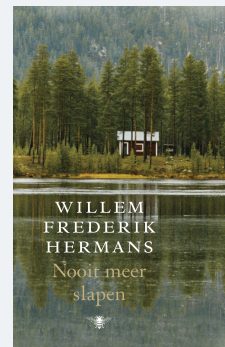
Boekverslag door een scholier

2015 woorden

8 jaar geleden

★ 7,3

8 keer beoordeeld

Auteur	Willem Frederik Hermans
Genre	Psychologische roman, Reisverhaal, Avonturenroman
Eerste uitgave	1966
Vak	Nederlands

Beschrijving en persoonlijke reactie

1. Titelbeschrijving

W. F. Hermans, *Nooit meer slapen*, Groningen, 7de druk, juni 1970

1ste druk: februari 1966

2. Motivatie van de boekkeuze.

Mijn motivatie was in dit geval mijn vader, die me dit boek aanraadde. Hij had het vroeger ook gelezen en zei dat het me wel zou bevallen, wat ook zo was. Zie voor meer uitleg hierover de eerste persoonlijke reactie.

3. Korte samenvatting.

Alfred Issendorf, de hoofdpersoon, gaat naar Finnmarken om een theorie van zijn hoogleraar over het ontstaan van gaten in de bodem door meteorieten te bevestigen.

In Oslo zal hij de luchtfoto's krijgen van het gebied van onderzoek. De foto's blijken niet aanwezig of niet te vinden.

Alfred reist dan door naar het noorden, naar het plaatsje Alta, waar hij Arne ontmoet. Samen met twee tochtgenoten, Qvigstad en Mikkelsen, trekken zij, zwaar bepak, door Finnmarken. Ongetraindheid en zwermen muggen maken deze tocht voor Alfred tot een hel.

Tijdens de tocht ontdekt hij dat Mikkelsen de luchtfoto's heeft, waarom hij veel eerder al gevraagd had en wordt razend. Hij mag ze bekijken. Hij komt erachter dat er geen aanwijzing op voorkomt die de theorie van professor Sibbelee bevestigt.

De volgende dag gaan Mikkelsen en Qvigstad hun eigen weg. Alfred en Arne krijgen verschil van mening over de te volgen richting. Alfred trekt alleen verder, maar merkt na verloop van tijd dat hij zich vergist heeft. Als hij via een

omweg over de berg Vuorje weer op de plaats aankomt, waar hij Arne heeft achtergelaten, blijkt deze in een kloof gevallen en gestorven te zijn. Alfred weet met zijn laatste beetje energie de bewoonde wereld te bereiken. Onderweg hoort hij een slag die overgaat in gerommel; in het vliegtuig leest hij dat het waarschijnlijk de inslag van een meteoriet is geweest.

Thuis krijgt hij van zijn moeder een stel manchetknopen, gemaakt van een in tweeën gezaagde meteoriet.

4. Eerste persoonlijke reactie

Ik vond het boek niet echt geweldig, er was eigenlijk niets dat me totaal niet beviel, maar ook geen erg mooie stukken. Wat me wel opviel zijn de constant pessimistische denkbeelden, bijna alles wordt voorgesteld alsof het niks is. Het is daarom ook niet gek dat Hermans niet in God gelooft. Er zaten ook een aantal niets inhoudende dialogen tussen, daar vond ik ook niks aan.

Wat ik wel origineel vond, is dat je van tevoren al weet hoe het boek afloopt, namelijk de hele expeditie liep op niks uit. Ik denk zelf dan ook dat het niet de bedoeling van Hermans was alleen maar een verslag van een mislukte expeditie op te schrijven. Het gaat hem meer om de positie en houding van de mens, zoals blijkt uit de inleiding.

Verdiepingsopdrachten

1. Open plekken

De belangrijkste open plek is of de expeditie nog ergens op uitloopt. Deze open plek wordt al vrij snel ingevuld, niet op een concrete pagina, maar na ongeveer de helft van het boek is dit wel duidelijk. Het blijkt onder andere uit het feit dat Alfred de luchtfoto's niet weet te bemachtigen, maar ook uit ongelukjes als in de rivier stappen, van een rots afvallen en spullen, onder andere een kompas en koffiezetapparaat, kwijtraken of kapot laten gaan.

De andere (belangrijke) open plekken zijn:

Waar zijn de luchtfoto's? Deze open plek wordt op pagina 134 ingevuld, wanneer Alfred erachter komt dat Mikkelsen de foto's al die tijd al bij zich had.

Waarom gaan Qvigstad en Mikkelsen na verloop van tijd een andere kant op? Deze open plek wordt niet ingevuld. Hoe denken de andere expeditieleden (met name Arne) over Alfred? Deze open plek wordt ingevuld op pagina 230, wanneer Alfred het notitieboek van Arne laat vertalen door een meisje. Het blijkt dat Arne hem wel bewonderde, terwijl Alfred dacht dat dat niet zo was.

2. Personages

De hoofdpersoon van dit verhaal is Alfred Issendorf, een ambitieuze geoloog. Hij wilde eerst fluitist worden, maar dat wilde zijn moeder niet. Alfred had een goede band met zijn moeder, dus hij werd wetenschapper, net als zijn vader.

Hij wil de hypothese van zijn professor bewijzen om zo beroemd te worden om revanche te nemen op de dood vader zijn vader, die stierf tijdens een expeditie.

Het verhaal is geschreven vanuit het ik-perspectief, dus is het niet moeilijk met Alfred mee te leven, aangezien je alles weet wat hij voelt en denkt. Je merkt dat hij erg met de dood van zijn vader bezig is en zich wil bewijzen.

De andere personages zijn:

Arne: Een reisgenoot van Alfred. Hij denkt logisch en is beter op de tocht voorbereid dan Alfred. Hij is degene met wie Alfred het meest omgaat.

Mikkelsen: Een niet al te slimme reisgenoot van Alfred. Hij maakt alleen oppervlakkige opmerkingen. Alfred verdenkt hem van samenzwering met professor Nummedal wat betreft de luchtfoto's.

Qvigstad: Een reisgenoot van Alfred. Hij wordt afgebeeld als een indrukwekkend persoon en lijkt een vriend te zijn van Mikkelsen, maar zet hem vaak voor gek ("Het dringt steeds meer tot mij door dat Mikkelsen door Qvigstad geregeld voor de gek gehouden wordt"). Alfred heeft veel bewondering voor hem.

Nummedal: Een collega van professor Sibbelee, de professor van Alfred. Hij is een oude man die het niet eens is met de theorie van professor Sibbelee, waardoor hij niet aan Alfred, maar aan Mikkelsen, zijn eigen leerling, de luchtfoto's geeft.

3. De verhouding fabel en sujet

Het boek is niet in logisch-chronologische volgorde geschreven, wat wil zeggen dat de volgorde van gebeurtenissen in het sujet afwijkt van die van de fabel.

Het boek begint door een flashback een tijdje terug in Nederland. Na de flashback, dus in het heden, speelt de rest van het verhaal zich af in Finnmarken.

4. Perspectief

Het verhaal wordt verteld vanuit de ik-vertelsituatie. De lezer leest alleen de gevoelens en gedachten van de hoofdpersoon. Het kwam betrouwbaar over.

5. Thematiek

5.1 Titelverklaring

De titel *Nooit meer slapen* verwijst ten eerste naar de dood van Arne. "Verder is zijn gezicht precies zoals ik het gezien heb in zijn slaap. Maar dit is geen slapen. Dit is nooit meer slapen.", pagina 217. Ook verwijst het naar de waakzaamheid van Alfred en zijn onvermogen mensen te vertrouwen. Als laatste zou je de titel kunnen interpreteren als verwijzing naar het slechte slapen van Alfred; door de middernachtzon, muggen, een lekkende tent en het gesnurk van Arne kan hij moeilijk in slaap komen.

5.2 Motieven

Het belangrijkste motief van dit boek is een (weliswaar mislukte) geologische expeditie. Kort uitgelegd: Alfred is ambitieus en gaat op expeditie om beroemd te worden in de geologie. Hij hoopt namelijk een theorie over het ontstaan van gaten in de bodem door meteorieten te bewijzen. Hij doet dit ook om de dood van zijn vader, die op een

vroegere expeditie stierf toen Alfred zeven was, te wreken.

Het boek bevat daarnaast ook een aantal verwijzingen naar mythologie, zowel de klassieke als de Germaanse. Hier wil ik iets meer op ingaan, omdat dit mij ook interesseert en ik hier dus ook meer over weet. Alfred identificeert zich een aantal keren met Aeneas, de man die met zijn vader op zijn rug uit het brandende Troje vluchtte, vanwege de zware rugzak die hij moet tillen. Ook noemt hij de vriendin van zijn zus Dido, de vrouw die Carthago gesticht zou hebben en Aeneas had geholpen hem de weg te wijzen toen hij in Afrika strandde. Professor Sibbelee zou kunnen verwijzen naar Cybele, een Griekse godin die in haar heiligdom werd gepersonifieerd door een meteoriet. Wat betreft de Germaanse mythologie zijn er een aantal verwijzingen naar meikoninginnen, de god Thor (Qvigstad), trollen en het scheppingsverhaal van Edda. Ook zijn er veel beschrijvingen van het hoge noorden als het land van de reuzen. Dit versterkt het gevoel van nietigheid bij Alfred.

5.3 Verhaallaag

Nooit meer slapen is gebaseerd op een werkelijke expeditie die de schrijver, W. F. Hermans, zelf heeft meegemaakt. De bedoeling van de schrijver zal dus gedeeltelijk geweest zijn, anderen deelgenoot te laten worden van zijn geweldige reis. Verder gaat het verhaal over de voor- en nadelen van geologisch onderzoek en wetenschappelijk onderzoek in het algemeen. Maar het is ook het verhaal van iemand die krampachtig het werk van zijn overleden vader voort wil zetten.

5.4 Thematische laag

Het thema van dit boek is duidelijk 'Alles wat we doen is gedoemd te mislukken', vanwege de vele tegenslagen die de personages te verduren krijgen.

Ook het thema 'van een berg vallen' komt de hele tijd terug. Alfreds vader ging er dood aan, Arne ging er dood aan, maar Alfred wist het nog net te overleven.

Verder kun je een belangrijke ontknoping al voorspellen als je bij de les blijft: er is de mysterieuze klap (van een vliegtuig, denken ze), er is het feit dat Arne's waterkompas en Alfreds magneetkompas verschillende richtingen aangaven en dat meteorieten een magnetisch veld afgeven. Maar Alfreds eigen meteorietje heeft al die tijd thuis gelegen.

5.5 Motto

"I do not know what I may appear to the world, but to myself I seem to have been only like a boy playing on the sea-shore, and diverting myself in now and then finding a smoother pebble or a prettier shell than ordinary, whilst the great ocean of truth lay all undiscovered before me."

SIR ISAAC NEWTON

Ik denk dat het motto eigenlijk zegt dat iemand die als één van de grootste wetenschappers wordt gezien (Newton), volgens zichzelf ook niet veel meer deed dan steentjes oprapen in een uitgestrekt landschap.

6. Eindoordeel

Ik vond *Nooit meer slapen* zeker een mooi boek. Dit komt door de afwisseling tussen omschrijvingen van bijvoorbeeld het landschap en de gedachten van Alfred. Wat ik het meest miste waren de dialogen, hiervan waren er maar een paar in het hele boek.

Het boek is erg duidelijk geschreven. Ik vond het leuk dat er af en toe vaktermen gebruikt werden die ik niet begreep. Daardoor komt het nog realistischer over. Het enige wat ik af en toe moeilijk te volgen vond waren de dialogen. Het kostte mij veel moeite erachter te komen wie wat nu zei. Maar op zich maakt dat niet uit als er filosofisch gepraat werd omdat alles elkaar dan heel goed aanvult. Het taalgebruik zelf is niet moeilijk en af en toe een paar regels Frans, Duits en Engels zorgt ervoor dat je door blijft hebben dat de hoofdpersoon constant een taal moet spreken die niet zijn moedertaal is.

De hoofdpersoon heeft behoorlijk veel indruk op mij gemaakt. Niet alleen zijn benauwende gedachten maar ook zijn onhandigheid wekte medelijden bij me op. Verder vond ik het verhaal zelf net iets minder indrukwekkend dan dat van bijvoorbeeld *"De donkere kamer van Damokles"*, dit komt onder andere doordat *Nooit meer slapen* wat eentoniger is.

Opmerkelijk gegeven: *Nooit meer slapen* is geen autobiografische roman, maar op alle plaatsen die erin voorkomen is Hermans zelf geweest.